

Tüketim Düştü, Reaktif Cezaları Faturayı Şişiriyor...

PANDEMİ FATURASI AĞIRLAŞIYOR

EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu'nun, 19 Mayıs 2020 tarihinde gerçekleştirdiği yazılı basın açıklamasında, pandemi döneminde elektrik üretiminin ve tüketimini düşüğünü belirtilirken, tüketimi düşen işletmelere gelen reaktif cezaların iptal edilmesini istedi. Ödenemeyen faturalar için salgın boyunca faiz alınmamasının talep edildiği açıklamada, elektrik faturalarından tahsil edilen yüzde 1 oranındaki enerji fonunun, yoksul yurttaşların desteklenmesi için kullanılması önerildi.

Koronavirüs'ün (Kovid-19) salgını tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de başta ekonomik faaliyetler olmak üzere yaşamı önemli ölçüde etkiledi. Konutlarda tüketim artışından kaynaklı elektrik faturaları da artarken, sanayi kuruluşları ve ticarethaneler ise düşen tüketim nedeniyle reaktif cezalarla karşı karşıya kaldı.

Ekonomik faaliyetlerinin etkilenmediğinin en temel göstergelerinden biri elektrik tüketimindeki düşüştür. Sokağa çıkma kısıtlamaları ve evde kalın çağrılar dolayısıyla salgınla birlikte tüketimin dağılımında da de-

ğişim yaşanmaktadır. Genel tüketim düşerken, konutlarda artış, ticarethane ve sanayide ise ciddi oranları bulan düşüşler yaşanmıştır.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şubesi'nin Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) ve Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'nin (EPIAŞ) verileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmaya göre, salgına ilişkin önlemlerin başladığı Mart 2020 döneminde elektrik üretimi bir önceki yıla göre yüzde -0,73 oranında küçük bir oranda geriledi. Salgının etkilerinin olmadığı Şubat ayından bir önceki yıla göre yüzde 5.87'lik bir artış olduğu düşünülürse, Mart ayındaki gerilemenin düşünülenen daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

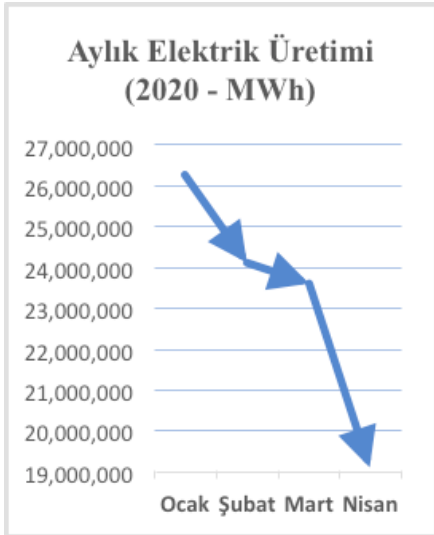
Salgına ilişkin önlemlerden daha fazla etkilenilen Nisan ayında ise bir önceki yıla göre yüzde 16 oranında küçülme yaşandı. İçinde bulunduğumuz ve 31 gün sürecek olan Mayıs ayının ilk 16 günü baz alınarak yapılan hesaplamada ise yüzde 14'e ulaşan bir üretim düşüşü yaşandığı tespit edildi. Henüz tüketim verileri açıklanmadığı için düşüşün hangi abone gruplarında

ne kadar gerçekleştirildiği bilinmemesine rağmen, konutlarda artış olduğu, sanayi ve özellikle ticarethanelerde düşüş yaşandığı varsayıyor.

Son günlerde Şubemize üyelerimiz aracılığıyla, konutlarda artan tüketimden kaynaklı, tüketimi düşen sanayi kuruluşları ve ticarethanelerden ise reaktif tüketim cezalarından kaynaklanan şikayetler yansımaktadır.

Reaktif Cezası Nasıl Oluşuyor?

Motorların, buzdolaplarının ve flüoresan lamba balastlarının işlevlerini yerine getirebilmesi için sargılarında manyetik alan oluşması gereklidir. Bunun için gerekli olan enerjiye reaktif enerji denilmektedir. Elektrik dağıtım şirketleri, reaktif enerjinin, tüketilen aktif enerjinin belli bir oran dahilinde kalmasını şart koşmaktadırlar. Özel trafolu işletmelerde sıklıkla karşı karşıya kalınan bu sorun, normal işletme koşullarına göre tasarımı yapılmış elektrik panolarındaki kondansatörler vasıtasıyla giderilmektedir. Anormal işletme koşullarında ise trafonun manyetik alanı için gereken reaktif enerji, trafodan çekilen çok küçük miktardaki aktif enerji oranı ve/

Elektrik Üretimine Aylara Göre Değişimi (MWh)

Dönem	Aylar	2019	2020	Değişim (%)
Pandemi Öncesi	Ocak	25.478.143	26.274.241	3,1
	Şubat	22.776.200	24.113.380	5,9
Pandemi Dönemi	Mart	23.797.527	23.623.893	-0,7
	Nisan	22.783.904	19.079.353	-16,3
	Mayıs (1-16)	12.056.690	10.379.188	-13,9

İstatistikler TEİAŞ ve EPİAŞ'ın geçici verilerinden derlenmiştir. Mayıs ayı için her iki yılda ilk 16 günü hesaplama dahil edilmiştir.

veya büyük kapasiteli kondansatörlerin varlığın nedeniyle işletmeyi reaktif ceza faturasıyla karşı karşıya getirmektedir. Salgın döneminde üretimin büyük ölçüde düştüğü işletmelerde, aktif enerji tüketimindeki aşırı düşüşe karşın, reaktif tüketim aynı oranda düşmemektedir. Özetle üretilmemiş ürün ve hizmetlerin enerji gideri oluşmaktadır. Bu durum, söz konusu sanayi kuruluşları ve ticarethanelerin ürün ve hizmetlerine önümüzdeki dönemde zam olarak yansiyacaktır.

Pandemi Mücbir Sebep Sayılmalı

Mevcut mevzuata göre; kompanzasyon tesisinde arıza sonucu oluşan ihlalin yılda bir kez olması halinde reaktif enerji bedeli faturalamada dikkate alınmamaktadır. Enerji tüketmeyeceğini yazılı olarak beyan etmesi

halinde işletmenin transformatörün enerjisi mücbir sebepler dışında yıl içinde en fazla 2 fatura dönemi için kesilebilmektedir. Şebekede enerji kalitesini güvence altına almak için gerçekleştirilen uygulama nedeniyle salgın döneminde öngörülemez tüketim düşüşü yaşayan işletmeler mevcut muafiyetlerden faydalanamayarak, mağdur olmuşlardır. Çoğu işletme bütünüyle kapatılmadığından enerji kesintisi için başvuramamış, kiminde ise tüketim düşüşünün boyutları ve süresi doğal olarak hesaplanamamıştır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) daha önce elektrik üretim tesislerinin lisanlanmasına yönelik mevzuatta zorunlu tutulan süreleri salgını mücbir sebep kabul ederek, 3 ay süreyle uzatmıştır. Benzer şekilde

salgını mücbir sebep kabul edilerek, salgın döneminde faturalara yansıyan reaktif cezalarının iptalini sağlamalıdır. Salgın sebebiyle elektrik tüketimi düşen, normal şartlarda cezaya girmeyecek olan bu işletmelerde fazladan enerji maliyeti oluşmasına engel olunmalıdır.

Enerji Fonu Yoksullar İçin Kullanılsın

EPDK'ya salgın devam ettiği süreçte reaktif bedel alınmamasına yönelik düzenleme yapma çağrısı yaparken, konularda artan tüketimin yansıdığı yurttaşlara yönelik de kolaylık sağlanması taleplerimizi bir kez daha yeniliyoruz. Faturalarını ödemekte zorlananlara, salgın sürecinden kaynaklı olarak işlerini kaybeden yurttaşlar da eklenmektedir.

Salgın boyunca faturaların ödenmemesi nedeniyle kesinti yapılmaması, ödenemeyen faturalar için salgın boyunca faiz alınmamalıdır. Elektrik faturalarında yıllardır tahsil edilen ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na aktarılan yüzde 1 oranındaki enerji fonunun, enerjiye erişim güçlüğü çeken yoksul yurttaşların desteklenmesi için kullanılması amacıyla acil yasal düzenleme yapılmalıdır.

Standartlar-Normlar Çalışma Grupları Kuruluyor

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şubesi'nin 33. Çalışma Dönemi'nde görev yapacak standartlar ve normlara yönelik olarak çalışma grupları için başvurular alınmaya başladı. IEC-60364 ve IEC-60909 standartlarına yönelik kurulacak olan çalışma gruplarında yer almak isteyen ve yeni çalışma grupları kurulması önerecek üyelerimiz <https://forms.gle/EpAVDJAXFzfnKZ2R9> adresinde yer alan formu kullanabilirler.

EMO İzmir Şubesi komisyonlarında görev alan üyelerinin yanında, komisyon çalışmalarına katılmayan konuya ilişkin uzmanlığı olan üyelerin başvurabileceği çalışma grupları kapsamında öncelikli olarak, iç tesislerde tasarım, uygulama, devreye alma, test-ölçüm konularında ilişkin IEC-60364 ve kısa devre hesaplarında kullanılan IEC-60909 standartları için başvuru alınmaktadır. Standartlar ve normlara ilişkin çalışma gruplarında yer almak isteyen ve yeni çalışma grupları kurulmasını önerecek üyelerimiz <https://forms.gle/EpAVDJAXFzfnKZ2R9> adresi verilen form aracılığıyla başvurularını gerçekleştirebilirler: